Canlyniadau Cam 1: Ymatebion Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Bro Lleu a Nantlle

Crynodeb (Ionawr 2022)

1. Cyflwyniad

1.1 Bwriad y prosiect 'Ardal Ni 2035' ydi cynnal sgwrs a thrafod efo cymunedau lleol er mwyn adnabod be sy'n bwysig i drigolion a sut hoffan nhw weld yr ardal yn datblygu dros y 10-15 mlynedd nesaf.

1.2 Ein bwriad yw cyd-weithio a chyd-ddatblygu datrysiadau gyda sefydliadau, grwpiau ac unigolion. Ar ddiwedd y prosiect bydd 13 fframwaith adfywio penodol sy'n adlewyrchu dyheadau cymunedau lleol.

1.3 Fel rhan gyntaf i'r gwaith, cynhaliwyd sgyrsiau cychwynnol gyda Chynghorwyr, Cynghorau Cymuned a Thref a grwpiau adfywio lleol er mwyn sefydlu:

- Beth sy'n dda am yr ardal?
- Beth sydd ddim mor dda am yr ardal?
- Pa newidiadau fyswch chi'n dymuno eu gweld yn digwydd yn eich ardal yn ystod y 15 mlynedd nesaf, fysa'n gwneud eich ardal yn well lle i fyw ynddi?

1.4 Anfonwyd gwahoddiad, ynghyd a datganiadau ardal (sef llyfrynnau oedd yn crynhoi'r prif ddata economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol) i holl Gynghorwyr, Gynghorau Cymuned a'r prif grwpiau lleol.

1.5 Rhwng Medi a Tachwedd, 2021 cynhaliwyd trafodaeth gyda **15** o Gynghorau Cymuned / Tref, mudiadau, grwpiau ac Aelodau lleol Bro Lleu a Nantlle.

2. Beth sy'n dda am eich ardal?

Dyma'r prif bethau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Bro Lleu a Nantlle yn nodi oedd yn **dda** am eu hardal:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Amgylchedd ac agosatrwydd at atyniadau naturiol e.e. mynyddoedd, lan y môr a chefn gwlad	10
Treftadaeth a hanes yr ardal	8
Ysbryd a chyfeillgarwch cymunedol	8
Mudiadau, elusennau, mentrau a grwpiau gweithredol	6
Yr iaith / diwylliant Gymraeg	6
Cynnyrch, busnesau a siopau lleol	5
Gwirfoddolwyr	4
Llwybrau cerdded a beicio a llwybr arfordir	4
Gweithgareddau cymdeithasol e.e. clybiau chwaraeon, gardd wyllt	3
Darpariaeth addysg ac ysgolion da	3
Datblygiad y Ganolfan Iechyd a Lles	3
Cysylltiadau priffyrdd da	3
Cyfleoedd a manteision denu twristiaeth / ymwelwyr	3
Gweithgareddau hamdden awyr agored	1
Ardal ddiogel a saff	1
Aer glan / dim llygredd	1
Cae chwarae i blant	1
Darpariaeth tai	1
Cefnogaeth i siopau lleol	1

3. Beth sydd ddim mor dda am eich ardal?

Dyma'r prif bethau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Bro Lleu a Nantlle yn nodi oedd **ddim mor dda** am eu hardal:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Diffyg tai fforddiadwy i bobl leol	9
Trafnidiaeth gyhoeddus a rhwydwaith bws annigonol	9
Diffyg darpariaeth a gweithgareddau i bobl ifanc e.e. clwb ieuenctid	9
Pryderon am ddarpariaeth iechyd, lles a gofal	9
Diffyg swyddi cyflog uchel / llawn amser	7
Sbwriel, blerwch ac edrychiad cyffredinol yr ardal	7
Diffyg cyd-weithio rhwng mudiadau / mentrau lleol	4
Dim man ymgynnull / hwb cymunedol	4
Pryderon am ddarpariaeth addysg / cau ysgolion	4
Problemau ac effaith gor-dwristiaeth	4
Pryderon am gyflwr ffyrdd a thraffig	4
Ymddygiad gwrthgymdeithasol	3
Yr iaith / diwylliant yn colli tir	3
Cyflwr gwael tai	3
Nifer o ail dai a thai haf yn yr ardal	3
Diffyg cipiasit / darpariaeth / awch yn lleol i gynnal gweithgareddau a denu pobl newydd i fod yn arwain Cynghorau Cymuned a grwpiau	2
Toriadau / dirywiad i wasanaethau Cyngor Gwynedd	2
Prinder tai o safon i'w rhentu	2
Economi leol – diffyg adnoddau a siopau yn cau	2
Pryder am Gynllunio Tai / Cynllun Datblygu Lleol	2
Band eang / cysylltiad we wael	2
Tlodi a thlodi tanwydd	2
Diffyg llwybrau cerdded o safon / diogel	1
Unigedd	1
Llifogydd	1
Llygredd amgylcheddol	1
Cymunedau o dan bwysau oherwydd mewnfudwyr	1
Stoc dai yn hen	1
Coed yn marw	1

4. Pa newidiadau fyswch chi'n dymuno eu gweld yn digwydd yn eich ardal yn ystod y 15 mlynedd nesaf, fysa'n gwneud eich ardal yn well lle i fyw ynddi? (adnabod hyd at 3 newid)

Dyma'r prif newidiadau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Bro Lleu a Nantlle am eu gweld yn digwydd yn ystod y 15 mlynedd nesaf:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Cynlluniau i sicrhau tai sy'n addas i anghenion bobl leol	9
Rhagor o adnoddau iechyd, gofal a llesiant	9
Sicrhau gwaith a swyddi gwerth uchel	8
Ardal fwy gwyrdd - ynni adnewyddadwy, di-blastig, pwyntiau gwefru	7
Gwell cydweithio ar lefel lleol e.e. rhwng mudiadau, mentrau, Cynghorau Cymuned er lles trigolion yr ardal	6
Mwy o gefnogaeth i fusnesau lleol ffynnu yn yr ardal	6
Trafnidiaeth gyhoeddus – hygyrch, integredig ac addas i anghenion lleol	6
Darparu rhagor o gyfleusterau ar gyfer pobl ifanc	5
Rhagor o ddarpariaeth i gyfleusterau hamdden / chwaraeon	4
Hwb cymorth / gwybodaeth ganolog	4
Angen twristiaeth ac uchafu potensial economaidd ymwelwyr	4
Mwy o gyfathrebu rhwng Cynghorau Cymuned a Chyngor Gwynedd	3
Adnodd cymunedol i ddod a phobl at ei gilydd e.e. Ardal tyfu, Tafarn, dosbarthiadau oedolion yn yr Ysgol	3
Adolygu gweledigaeth addysg yn yr ardal	2
Pobl ifanc i gymryd rhan fwy gweithredol yn eu cymunedau e.e. ymuno â Phwyllgorau	2
Cynllun i ddanfon presgripsiwn / bwyd parhaol	2
Mwy anogaeth a gweithgareddau fel bod yr iaith / diwylliant yn ffynnu	2
Creu is-adeiladaeth band eang	2
Deddfwriaeth er mwyn cael gwell reolaeth ar dai haf / ail gartrefi	2
Cymunedau sy'n barod ar gyfer newid hinsawdd e.e. llifogydd	1
Cynnal a chadw llwybrau cyhoeddus	1
Cymorth i leihau tlodi tanwydd	1
Cymuned i weithio er mwyn atal taflu sbwriel	1
Gwelliannau amgylcheddol e.e. plannu coed	1
Ystyried datblygu mynyddoedd eraill heb law y Wyddfa ar gyfer ymwelwyr	1
Gwella'r rhwydwaith ffyrdd	1
Angen bod yn ymwybodol o statws UNESCO cyn datblygu lleol	1

5. Cwestiynau ychwanegol

5.1 Pwy yw'r prif sefydliadau a grwpiau fyddai'n gallu dod at ei gilydd i gyflawni'r newid sydd eu angen?

Dyma restr o'r holl sefydliadau a grwpiau oedd yn cael eu nodi mewn ymateb i'r cwestiwn yma yn Bro Lleu a Nantlle :

- Cyngor Gwynedd
- Partneriaeth Plant a Phobl Ifanc Dyffryn Nantlle
- Ysgol Dyffryn Nantlle
- Parc Cenedlaethol Eryri
- Bwrdd Iechyd
- Asiantaethau Tai - Grwp Cynefin / ADRA
- Grwpiau a Mudiadau Cymunedol
- Menter Ty'n Llan
- Gwasanaethau cymdeithasol
- Clybiau chwaraeon
- Gwasanaethau cymorth lleol
- Cyflogwyr lleol a newydd
- NFU
- Colegau Lleol
- Canolfan y Fron
- Cynghorau Cymuned / Tref
- Llywodraeth Cymru
- Menter Môn
- Siop Griffiths
- Antur Nantlle
- Y Bont
- Ysgolion Cynradd
- Nantlle Vale
- Canolfannau Cymunedol
- Y gymuned
- Clybiau Celfyddydol
- Trafnidiaeth Cymru
- Twristiaeth Cymru
- Cymdeithas Trigolion Fron
- Prosiect Loteri Treftadaeth Llechi

5.2 Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw waith ymgynghori lleol sydd wedi digwydd yn y flwyddyn ddiwethaf?

Dyma restr o'r gwaith ymgynghori oedd yn cael eu nodi mewn ymateb i'r cwestiwn yma yn Bro Lleu a Nantlle:

- Strategaeth Bro Lleu
- Menter Ty'n Llan wedi cynnal ymgynghoriad lleol fel rhan o brosiect Ty'n Llan.
- Sgyrsiau ynglŷn a potensial i greu economi gwyrdd lleol yn sgil cau ffatri Northwood.
- Ymgynghoriad Grŵp Cynefin – Canolfan Iechyd
- Ymgynghoriad Pwyllgor Neuadd Goffa Llanllyfni fel rhan o gynllun uwchraddio'r neuadd

5.3 Materion eraill yn ymwneud a'r gwaith Ardal Ni 2035 oedd wedi codi yn Bro Lleu a Nantlle:

- Roedd nifer o sylwadau yn cyfeirio at **Strategaeth Bro Lleu** sydd yn weithredol o fewn yr ardal. Roedd awch fod y gwaith Ardal Ni yn bwydo i mewn i hwn mewn rhyw ffordd, ac nid

yn ei ddyblygu. Roedd teimlad hefyd bod angen cyfathrebu’r Strategaeth yn well ac annog cydweithio rhwng y mudiadau a grwpiau lleol.

- Mae pentrefi Nebo a Nasareth yn cynnwys oddeutu 125 dai gyda thua 250 o drigolion. Ar wahân i Sgwâr Nebo, mae eiddo yn aml yn ynysig heb unrhyw gymdogion agos. Mae'r ddemograffig yn tueddu i fod tua 50+. Mae ein sylwadau yn adlewyrchu'r heriau sy'n ein hwynebu yn byw mewn cymuned wledig iawn, lle mae rhai preswylwyr yn lleisio pryderon bod y pentrefi wedi'u gadael ar ôl.
- Angen i Gyngor Gwynedd i weithredu yn hytrach na chynnal ymgynghoriad ar ôl ymgynghoriad a chyrraedd unman. Angen bod yn glir o ffynonellau ariannu ar gyfer y prosiect hwn a'u heffaith ar wasanaethau cyfredol.
- Teimlo nad ydi Cyngor Gwynedd yn rhoi digon o gyfleodd i gynghorau cymuned i roi mewnbwn i mewn i benderfyniadau strategaethol sy'n effeithio ar gymunedau, Angen newid y sefyllfa yma. Disgwyl i Gynghorau Gymuned dderbyn lot mwy o gyfrifoldeb yn y blynyddoedd diwethaf, ac angen cofio mai gwirfoddolwyr ydi'r cynghorau cymuned.